

Kohtulahendite kogumik

Kohtuasi T-189/14

Deza, a.s.
versus
Euroopa Kemikaaliamet

Dokumentidega tutvumine – Määrus (EÜ) nr°1049/2001 – Kemikaaliameti valduses olevad dokumendid, mis sisaldavad aine bis(2-etüülheksüül)ftalaadi (DEHP) kasutusala autoriseeringutaotlusega seotud menetluses esitatud teavet – Otsus avalikustada teatud teave, mida hageja peab konfidentsiaalseks – Ärihuve kaitsev erand – Mõiste „eraelu“ – Omandiõigus – Põhjendamiskohustus

Kokkuvõte – Üldkohtu (neljas koda) 13. jaanuari 2017. aasta otsus

1. *Euroopa Liidu institutsioonid – Üldsuse õigus tutvuda dokumentidega – Määrus nr°1049/2001 – Dokumentidega tutvumise õiguse erandid – Dokumentidega tutvumise võimaldamisest keeldumine – Võimalus tugineda teatud liiki dokumentidele kohaldatavatele üldistele eeldustele – Ese – Sellise üldise eelduse olemasolu, mida kohaldatakse kemikaali kasutusala autoriseerimismenetluses esitatud dokumentidele – Puudumine – Omandiõiguse rikkumine – Puudumine*

(Euroopa Liidu põhiõiguste harta, artikkel 17; Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus nr 1049/2001, artikkel 4, ja määrus nr 1907/2006, artikkel 118)

2. *Euroopa Liidu institutsioonid – Üldsuse õigus tutvuda dokumentidega – Määrus nr°1049/2001 – Dokumentidega tutvumise õiguse erandid – Ärihuvide kaitse – Kohaldamisala – Teadusandmete kogum, mis on esitatud kemikaali kasutusala autoriseerimismenetluses – Hõlmamine – Tingimus*

(Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus nr 1049/2001, põhjendused 4 ja 11 ning artiklid 1 ja 4, ning määrus nr 1907/2006, artikkel 118)

3. *Euroopa Liidu institutsioonid – Üldsuse õigus tutvuda dokumentidega – Määrus nr°1049/2001 – Dokumentidega tutvumise õiguse erandid – Ärihuvide kaitse – Dokumentidega tutvumise võimaldamisest keeldumine – Põhjendamiskohustus – Ullatus*

(Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus nr 1049/2001, artikkel 4)

4. *Euroopa Liidu institutsioonid – Üldsuse õigus tutvuda dokumentidega – Määrus nr°1049/2001 – Dokumentidega tutvumise õiguse erandid – Ühe konkreetse isiku ärihuvide kaitsmine – Ullatus*

(Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus nr 1049/2001, artikli 4 lõike 2 esimene taane)

5. *Kohtumenetlus – Uute väidete esitamine menetluse käigus – Tingimused – Olemasoleva väite täiendamine – Vastuvõetavus*

(Kodukord, artikli 48 lõike 2 esimene lõik)

6. *Õigusaktide ühtlustamine — Kemikaalide registreerimine, hindamine ja autoriseerimine — REACH-määrus — Registreeritud ainete kohta teatud teabe levitamine Internetis — Aine DNEL- ja PNEC-väärtustele vastavad andmed — Avaldamise kohustuse ulatus*

(Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus nr 1907/2006, artikli 119 lõike 1 punkt f)

7. *Õigusaktide ühtlustamine — Kemikaalide registreerimine, hindamine ja autoriseerimine — REACH-määrus — Registreeritud ainete kohta teatud teabe levitamine Internetis — Autoriseerimismenetluses esitatud teave — Intellektuaalomandi õiguste kaubandusaspektide lepingu (TRIPS) rikkumine — Puudumine*

(TRIPS-leping, artikli 39 lõiked 2 ja 3; Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus nr 1049/2001 ja määrus nr 1907/2006, artikkel 119)

8. *Euroopa Liidu institutsioonid — Üldsuse õigus tutvuda dokumentidega — Määrus nr 1049/2001 — Dokumentidega tutvumise õiguse erandid — Ärihuvide kaitse — Dokumentide avalikustamist õigustav ülekaalukas üldine huvi — Läbipaistvuse põhimõttele tuginemine — Vajadus esitada konkreetse juhtumiga seotud erilised kaalutlused*

(Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus nr 1049/2001, artikli 4 lõige 2)

9. *Õigusaktide ühtlustamine — Kemikaalide registreerimine, hindamine ja autoriseerimine — REACH-määrus — Registreeritud ainete kohta teatud teabe levitamine Internetis — Aine DNEL- ja PNEC-väärtustele vastavad andmed — Läbipaistvuse põhimõttele tuginev põhjendus*

(Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus nr 1907/2006, põhjendus 117 ja artikli 119 lõike 1 punkt f)

10. *Institutsioonide aktid — Põhjendamine — Kohustus — Ulatus*

(ELTL artikkel 296)

11. *Põhiõigused — Euroopa Liidu põhiõiguste harta — Omandiõigus — Kohaldamisala — Õigused, milles tuleneb omandatud õiguslik seisund — Mõiste*

(Euroopa Liidu põhiõiguste harta, artikli 17 lõige 1)

12. *Euroopa Liidu institutsioonid — Üldsuse õigus tutvuda dokumentidega — Määrus nr 1049/2001 — Dokumentidega tutvumise õiguse erandid — Otsustamisprotsessi kaitse — Tingimused — Selle protsessi konkreetne, tegelik ja raske riive*

(Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus nr 1049/2001, artikli 4 lõige 3)

1. Liidu institutsioonide valduses olevate dokumentidega tutvumise valdkonnas on tunnustatud asjaomaste institutsioonide ja ametite võimalust tugineda teatud liiki dokumentidele kohaldatavatele üldistele eeldustele, kuna sama laadi dokumentide avalikustamise taotluste suhtes saab kohaldada sarnaseid üldist laadi kaalutlusi.

Üldiste eelduste kohaldamine on põhiliselt tingitud tungivast vajadusest tagada, et asjaomased menetlused kulgeksid nõuetekohaselt ning et nende eesmärke ei kahjustataks. Nii võib üldise eelduse tunnustamine tugineda sellele, et teatavate menetluste puhul takistab asjaomaste dokumentidega tutvumine menetluse nõuetekohast kulgemist ning võib menetlust kahjustada, kuna üldised eeldused võimaldavad tagada menetluse kulgemise terviklikkust, piirates kolmandate isikute sekkumist. Liidu

institutsioonis toimuvat menetlust – mille tarvis taotletud dokumendid koostati – käsitlevas õigusaktis ette nähtud erinormide kohaldamine on üks kriteeriume, mis võib põhjendada üldise eelduse tunnustamist.

Mis puudutab määrus nr 1907/2006, mis käsitleb kemikaalide registreerimist, hindamist, autoriseerimist ja piiramist (REACH), siis erinevalt olukordadest, mille puhul mõõndi, et kohalduvad dokumentidega tutvuda võimaldamisest keeldumise üldised eeldused, reguleerib määrus sõnaselgelt selle määruse ja määruse nr^o1049/2001 üldsuse juurdepääsu kohta Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele vahelist suhet. Nimelt näeb määruse nr^o1907/2006 artikkel 118 ette, et Euroopa Kemikaaliameti (ECHA) valduses olevate dokumentide suhtes kohaldatakse määrust nr 1049/2001. See ei reguleeri kitsendavalt nende dokumentide kasutamist, mis sisalduvad kemikaali kasutusala autoriseerimise menetlusega seotud toimikus. Nimetatud määrus ei näe tegelikult ette toimikuga tutvumise võimaldamise piirdumist asjaomaste poolte või kaebuse esitajatega. Üldine eeldus ei tulene seega määruse nr^o1907/2006 sätetest. Seega ei saa tunnistada, et määrusega ette nähtud autoriseerimismenetluses peetakse kemikaaliametile edastatud teavet selliseks, mis on tervikuna ilmselgelt hõlmatud autoriseeringu taotleja ärihuve kaitsva erandiga.

Sellest tuleneb, et Euroopa inimõiguste konventsiooni artiklit 8 ja Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklit 17 ei saa tõlgendada nii, et kehtestatakse automaatne erand avalikustamise põhimõttest seoses dokumentidega, mis on koostatud eraõigusliku üksuse äritegevuse raames. Sellist liiki dokumentidega tutvumiseks kolmanda isiku esitatud taotluse puhul tuleb läbi viia iga dokumendi konkreetne ja tegelik analüüs, välja arvatud juhtudel, kui liidu kohus on mõõnnud, et on olemas üldine eeldus asjaomaste dokumentidega tutvuda võimaldamisest keeldumiseks.

(vt punktid 34, 37, 39, 40 ja 163)

2. Kasutusala autoriseeringutaotluste menetlust reguleerib määrus nr^o1907/2006, mis käsitleb kemikaalide registreerimist, hindamist, autoriseerimist ja piiramist (REACH), ning mis kehtestab liidu menetluse kemikaalide kasutusala autoriseerimiseks. Määruse nr^o1907/2006 artikkel 118 näeb ette, et määrust nr^o1049/2001 üldsuse juurdepääsu kohta Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele kohaldatakse Euroopa Kemikaaliameti (ECHA) valduses olevate dokumentide suhtes. Sellest tuleneb, et põhimõtet, et üldsusel on võimalikult laiaulatuslik õigus tutvuda dokumentidega, nagu on ette nähtud määruse nr 1049/2001 põhjenduses 4 ja artiklis 1, tuleb põhimõtteliselt järgida kemikaaliameti valduses olevate dokumentide suhtes. Põhimõtet, et üldsusel on võimalikult laiaulatuslik õigus tutvuda dokumentidega, võib ikkagi teatud üldistest või erahuvidest lähtudes piirata. Nimelt näeb määrus nr^o1049/2001 ning eelkõige selle põhjendus 11 ja artikkel 4 ette erandnormid, mis panevad institutsioonidele ja asutustele kohustuse mitte avalikustada dokumente, kui avalikustamine kahjustaks ühte nendest huvidest.

Mis puudutab dokumentidega tutvumise taotlust, mis käsitleb autoriseeringutaotluses esitatud teavet seoses teadusuuringute ja nende sisuga, siis ei ilmne, et nende kirjeldavate ja üldsusele kättesaadavate andmete pelga kogumi avalikustamisest võiks piisata autoriseeringu taotleja ärihuvide kaitse kahjustamiseks. Pealegi peab viimati nimetatud isik tõendama, kuidas antud juhul selline teadusandmete kogum kujutab endast tundlikke äriandmeid ning et nende avalikustamine kahjustataks tema ärihuve. Isegi kui tuleb mõõnda, et avaliku teabe süstematiseerimine, mida taotleja on teinud, võiks omada teatud ärilist väärtust, siis üksnes siis, kui tema poolt andmekogumise käigus antud hinnangud oleksid endast kujutanud lisaväärtust – see tähendab, kui need oleksid näiteks sisaldanud uusi teadustulemusi või kaalutlusi uue strateegia kohta, mis oleks andnud ettevõtjale ärieelise oma konkurentide ees – oleksid need olnud hõlmatud ärihuvidena, mille kaitse tagab määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõige 2.

(vt punktid 50, 51, 60 ja 67)

3. Vt otsuse tekst.

(vt punktid 52–54)

4. Vt otsuse tekst.

(vt punktid 55 ja 56)

5. Vastavalt kodukorra artikli 48 lõike 2 esimesele lõigule ei või menetluse käigus esitada uusi väiteid, kui need ei tugine õiguslikele või faktilistele asjaoludele, mis on tulnud ilmsiks menetluse käigus. Väide, millega otseselt või kaudselt täiendatakse varem esitatud väidet ja millel on varem esitatud väitega otsene seos, tuleb tunnistada vastuvõetavaks. Pealegi kodukorra artikli 48 lõike 2 esimese lõiguga kehtestatud keeld puudutab üksnes uusi väiteid ning sellega ei ole vastuolus see, kui hagejad esitavad uusi argumente hagiavalduses juba sisalduvate väidete põhjendamiseks.

(vt punkt 91)

6. Nii määruse nr 1907/2006, mis käsitleb kemikaalide registreerimist, hindamist, autoriseerimist ja piiramist (REACH), artikli 119 lõike 1 punktist f kui selle I lisast ilmneb, et võttes arvesse DNEL-väärtusele (tuletatud mittetoimiv tase) ja PNEC-väärtusele (arvutuslik mittetoimiv sisaldus) vastavate andmete olulisust selleks, et kaitsta inimeste tervist ja keskkonda, peavad aine kemikaaliohutuse hindamine ning sellest tulenevad andmed puudutama kõiki tuvastatud kasutusalasid ning hõlmama selle aine elutsükli kõiki etappe ning et need andmed tuleb avaldada. Avaldamise kohustus, mis on ette nähtud eespool viidatud sättega, kehtib DNEL- ja PNEC-väärtustele, mis sisalduvad autoriseeringutaotlusele lisatud kemikaaliohutuse aruandes.

Mis puudutab selle kohustuse ulatust, mis seisneb määruse nr 1907/2006 artikli 119 lõike 1 punktis f viidatud teabe avaldamises, siis hõlmab see kohustus minimaalset teavet DNEL- ja PNEC-väärtuste tuletamise või ennustusmeetodi kohta ning nende seose kohta teiste väärtustega. See minimaalne teave on hädavajalik selleks, et mõista, mida DNEL- ja PNEC-väärtused endast kujutavad, ning teha kindlaks, millega need seotud on. Tuleb seega möönda, et kui need väärtused avaldataks ilma mingi selgituseta nende tähenduse kohta, kaotaks eespool viidatud säte oma kasuliku mõju.

(vt punktid 105 ja 108)

7. Kui intellektuaalomandi õiguste kaubandusaspektide lepinguga (TRIPS) hõlmatud valdkonnas on olemas liidu õigusaktid, kohaldatakse liidu õigust, kusjuures tekib kohustus tõlgendada seda nii palju kui võimalik kooskõlas nimetatud lepinguga, ilma et lepingu asjaomasele sättele võiks omistada vahetut õigusmõju.

Määrusi nr 1049/2001 üldsuse juurdepääsu kohta Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele ja nr 1907/2006, mis käsitleb kemikaalide registreerimist, hindamist, autoriseerimist ja piiramist (REACH), tuleb seega tõlgendada viisil, mis tagab nende kooskõla TRIPS-lepingu artikli 39 lõigete 2 ja 3 sisuga. Viimati nimetatud säte ei saa siiski tähendada, et intellektuaalomandi õiguste antud kaitse on absoluutselt ülimuslik võrreldes eeldusega sellise teabe avalikustamise kohta, mis esitati kemikaali kasutusala autoriseeringu taotluse raames. Selles tähenduses tähendaks seisukoht, et kemikaali autoriseerimismenetluses esitatud teave on ärisaladus (konfidentsiaalne teave) TRIPS-lepingu artikli 39 lõike 2 tähenduses, määruse nr 1907/2006 artikli 119 kohaldamata jätmist. Sellise seisukohaga aga ei saa nõustuda, kuna see tegelikult viiks selle säte õiguspärasuse vaidlustamiseni TRIPS-lepingu artikli 39 lõikeid 2 ja 3 arvestades.

(vt punktid 116, 149 ja 151)

8. Vt otsuse tekst.

(vt punktid 123 ja 124)

9. Mis puudutab taotlust tutvuda DNEL-väärtuse (tuletatud mittetoimiv tase) ja PNEC-väärtusega (arvutuslik mittetoimiv sisaldus), mis sisalduvad kemikaaliohutuse aruandes ja alternatiivide analüüsis, mis on esitatud kemikaali kasutusala autoriseerimismenetluses, siis isegi kui need väärtused hõlmavad autoriseeringu taotleja ärihuvi, näeb määruse nr 1907/2006, mis käsitleb kemikaalide registreerimist, hindamist, autoriseerimist ja piiramist (REACH), artikli 119 lõike 1 punkt f ette, et need on automaatselt üldsusele kättesaadavad. See teabega tutvumise võimaldamise kohustus on sama määruse põhjenduse 117 kohaselt põhjendatud vajadusega anda liidu kodanikele teavet, mis käsitleb kemikaale, millega nad võivad kokku puutuda, et neil oleks võimalik teha teadlikke otsuseid seoses kemikaalide kasutamisega.

Määruse nr 1907/2006 artikli 119 lõikest 1 ja selle põhjendusest 117 ilmneb, et liidu seadusandja leidis, et teabe avalikustamine, mis nendes sätetes on mainitud, on olulise huvi küsimus. Seadusandja ise kaalus huve ning tegi järelduse, et DNEL- ja PNEC-väärtustega seotud teabe avalikustamise huvi on kaalukam kui autoriseeringu taotleja huvi selle avalikustamata jätmiseks, kuna see teave puudutab huve, mis on olemasolevatest huvidest üks kõige olulisem ning milleks on inimeste tervist ja keskkonda puudutavad huvid. Need kaalutlused näitavad, et läbipaistvuse põhimõte on eriti tähtis ning see võib kaaluda üles võimalikud põhjused, mis õigustavad teabe avalikustamisest keeldumist. Sama kehtib NOAEL-kokkupuuteväärtuste kohta, see tähendab väärtuste kohta, millega näidatakse maksimaalne kontsentratsioon täheldatava kahjuliku toimeta ning mis sisalduvad lähenemisviisides, meetodites ja tähelepanekutes.

(vt punktid 127–129)

10. Vt otsuse tekst.

(vt punkt 133)

11. Vt otsuse tekst.

(vt punkt 161)

12. Vt otsuse tekst.

(vt punktid 172 ja 173)